

మట్టి

— ముదిగంట సుజాతా కెడ్డె

ఎక్సైజ్ వాళ్ళు హఠాత్తుగా తండా మీద విరుచుకుపడ్డారు. మీద పడ్డ వాళ్ళల్లో కొందరు ఖాకీ బట్టల వాళ్ళు కూడా ఉన్నారు. వాళ్ళు తండాలో సృష్టించిన బీభత్సానికి అంతులేదు.

వాళ్ళిట్లా వచ్చి మీద పడతారని కాస్త ముందు తెలిసినా మెగ్యా నాయక్ తను కాచే ఇప్ప సారాను భూమిలో పాతిపెట్టి దాచేవాడు. వాళ్ళు వచ్చే వాసనేదీ పసిగట్టలేదు. అకస్మాత్తుగా మీదపడ్డారు. వాళ్ళు ఎలా పసిగట్టారో ఏమో వాళ్ళు నేరుగా వచ్చి తండా మీదపడ్డారు. చేతుల్లో ఉన్న లాఠీలతో టప్ప టప్ప మని కుండలన్నీ పగులగొట్టారు. కుండల్లో ఉన్న ఇప్పసారా అంతా నేలపాలయింది. బట్టీల మంటలనా ర్పారు. జాడీల్లో నిల్య ఉంచిన పాత సారానంతా ఒలకబోశారు. గంపల్లో, బస్తాల్లో కుక్కి పెట్టిన ఇప్ప పూలను నేల మీద ఎగజల్లారు. బూటు కాళ్ళతో తొక్కారు. బెల్లమంతా కింద సారాలో కలిసిపోయి నేలంతా బురద బురద అయింది. బూటు కాళ్ళతో తొక్కుతుంటే చిప్ప చిప్పమని చప్పుడు వస్తోంది.

సారా బట్టీ కోసం ఎంతో పెట్టుబడి పెట్టాడు మెగ్యా నాయక్. తమ్ముడు రాగ్యా, భార్య లక్ష్మి, ఇద్దరూ కొడుకులు బీమా సోమ్యాలు అందరూ ఆ సారా బట్టీలోనే పని చేశారు. మద్య నిషేధం ఉన్నప్పుడు ఇప్ప సారా, బెల్లంసారా బాగా అమ్ముడుపోయింది. మెగ్యా కాచే సారా కల్తీ లేకుండా బాగుంటుందని దూర దూరం నుంచి జనం వచ్చి క్యానుల్లో కొనుక్కుపోయేవాళ్ళు. ఆమ్మూడా ఎక్సైజ్ ఉద్యోగులతో, పోలీసులతో బయముండేది. ఎప్పుడు ఎవరు వచ్చి పడతారో తెలిపేది కాదు. కానీ ఎవరోచ్చినా

ఎదైనా ముట్టజెప్పే ఇంత సారా పోస్తే ఏమనకుండా వెళ్ళిపోయే వాళ్ళు. మద్య నిషేధం కాలంలో మెగ్యా కుటుంబ సభ్యులు పొట్టకు, బట్టకు తిప్పలు లేకుండా గడిపారు. తండా లో మిగిలిన కుటుంబాల సంగతి కూడా అలాగే ఉండేది. అప్పుడే మెగ్యా కూతురు పద్ధో పెండ్లి ఘనంగా చేశాడు. మెగ్యా సారా తయారు చేయడం తాత తండ్రుల నుండి నేర్చుకున్నాడు. వాళ్ళు వాళ్ళ తండ్రి తాతల నుంచి నేర్చుకున్నారని గర్వంగా చెప్తాడు. మెగ్యా కాచిన సారా ఒక్క చుక్క వేసుకుంటే చాలు అని చుట్టుప్రక్కల

గ్రామాల జనం మెచ్చుకోలుగా చెప్పుకుంటారు. 'పట్నంల అయితే ఏవో విషం మందులు కలిపి కల్లు, సారా తయారు చేస్తారంట. ఆటిని తాగి జనం సచ్చిపోతారంట ! మెగ్యా చేసే సారా గలాసుల పోసి అగ్గిపుల్ల గీసివేస్తే భగ్గుమంది. అసాంటి నిక్కచ్చి సారా మెగ్యాది, అని జనం మెచ్చుకుంటారు. మద్య నిషేధం తొలగించిన తర్వాత మెగ్యా సారా ఎక్కువగా అమ్ముడు పోవడంలేదు. దూరం నుంచి క్యానుల్లో వచ్చే జనం రావడంలేదు. "విస్కీ, రమ్, బ్రాండ్, జిన్నులను అందంగా ఉండే సీసాల్లో పోసి కాగితం అంటించగానే

జనం ఆటికి ఎగబడున్నారు. నా సారాల ఉన్న దమ్ము ఆటిల్లో ఎక్కడుంది ?” అని మెగ్యా మనసులో అనుకున్నాడు. బ్రూవరీల పేర్లతో పెద్ద పెద్ద సారా కంపెనీ వాళ్ళు మెగ్యా వంటి వాళ్ళ సారాను ఎప్పటికప్పుడు పట్టిస్తూతమ వ్యాపారం పడిపోకుండా చూసుకుంటారన్న విషయం మెగ్యాకేం తెలుసు ! కోట్లకు పడగలెత్తిన ఆ బడా సేట్లు బీదల పొట్టలు కొట్టేందుకు ఎంత డబ్బు విరజిమ్ముతున్నారో మెగ్యా ఎలా ఊహించగలడు ? మద్య నిషేధం ఉన్నప్పటికన్నా ఇప్పుడు ఈ దాడులు ఎక్కువ కావడంలో ఉన్న కిటుకేమిటో పాపం మెగ్యాకు ఏం తెలుసు ?

“ఎంత మంచి సారా ! అయ్యో ఎంత సారా ! అంతా నేలపాలయింది!” అని ఏడ్చాడు మెగ్యా.

సార పారబోయ్యెద్దని వాళ్ళ కాళ్ళు పట్టుకుని “బాంచెను దొరా! గట్ల పారబోయి కుండి” అని ఏడ్చాడు. కాళ్ళ దగ్గరున్న మెగ్యాను పోలీసులు బూట్లతో తన్నారు. లారీలతో కొట్టారు. మెగ్యా తమ్మునికి, కొడుకులకూ దెబ్బలు తగిలాయి.

“గట్ల కొట్టకుండి” అని బతిమాలుతున్న లక్కిని పోలీసులు దూరంగా తోశారు. లక్కి ఒకటే ఏడ్చు శాపనార్థాలు పెట్టాడు. తండా అంతా లొల్లి! లొల్లి!

కిందపడిన మెగ్యా చెవుల్లో పట్నం నుంచి వచ్చిన లచ్చన్ నాయక్ ఒకప్పుడు అన్నమాటలు ప్రతిధ్వనించాయి.

“మెగ్యా ! మునుపటి లెక్క సారా పెట్టకుండి. పెద్ద పెద్ద సారా కంపెనీల్లు మిమ్మల్ని పట్టిస్తారు.”

“లచ్చన్ చెప్పింది నిజమే ! గండుకే ఎక్సైజ్ జోళ్ళు, పోలీసోళ్ళు తండాను చుట్టుముట్టి ఆగంజెస్తున్నారు. మునుపటి లెక్క పైసల ముచ్చట మాట్లాడకుండా మొత్తం సారాను భూతల్లి పాలు చేస్తుండ్రు ! పాపం ! రామా నాయక్ సంగతి ఏమైందో ! గీయేడు పోరి పెండ్లి చేస్తనని ఆశలు పెట్టుకుండు. గిట్లయినంక పొట్టకు తిండే ఉండదు. ఇగ పెండ్లం జేస్తాడు!” అనుకున్నాడు మెగ్యా. ఎక్సైజ్ వాళ్ళు పోలీసులు దడదడమని వచ్చినట్లే వెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళు వెళ్ళిపోయింత ర్యాత ఏడ్చులతో పెడబొబ్బలతో ఆ ప్రాంత మంతా ప్రతిధ్వనించింది.

“ఇగ అందరు ఏం తిని బతుకుతరు ! ఈ ఏడు పజ్జొన్నలు పండలేదు. వానలే లేవు. ఏం పండుతయి ! ఏసిన ఇత్తనాలు ఏసినట్లే ఎండి పోయి మసిబొగ్గయినయి. ఎండకు భూమి పర్రె బారింది. ఇంకేం పంట పండుతది. గిప్పుడు సారా కూడా నేలపాలయింది. మల్ల ఎంత అప్పు తెస్తే గంతసార తయారైతది. గంత దనుక తండా మనుషులు ఏం తిని బతుకాలె ! —మెగ్యాలో ఆలోచనలు ఎడతెగకుంట సాగుతున్నాయి. కింద నుంచి లేవాలంటే మెగ్యాలో సత్తువ లేకుండా ఉంది. కాసేపటికి

తండాలో లొల్లి చల్లారింది. శ్మశాన వాతావరణం ఏర్పడింది. తండా నిశ్శబ్దంగా నిర్జీవంగా ఉంది. రాత్రయింది. చీకట్లు ముసురుకు న్నాయి. చిమ్మటల చప్పుళ్ళు తప్ప ఏమీ విన రావడం లేదు. ఆఖరికి చిన్న పిల్లల ఏడ్చులూ వినపడడం లేదు.

ఆ చీకట్లో ఓ పది మంది తుపాకులతో వచ్చారు. తండావాళ్ళనంత ఒక్కచోట సమావేశపరిచారు. కొందరేమో తుపాకులతో దూరంగా నిలబడ్డారు. తండా జనం ముందు నిలబడ్డ వాళ్ళల్లోంచి ఒకతను ముందుకు వచ్చి “తమ్ములూ !...” అని సంబోధించాడు. పొద్దున ఎక్సైజ్ వాళ్ళు, పోలీసుల దెబ్బలతో ఒళ్ళంతా పశానమైన తండా జనం ఓపికగా కూర్చున్నారు. అతడు చెప్పేది వింటున్నారు.

“తమ్ములూ ! మీరు భూస్వాముల ఆగడా లను సాగనియ్యెద్దు. మీరు వాళ్ళ పన్నాగా లను విచ్చిన్నం చేయాలి. దున్నేవాడిదే భూమి ! అందుకు ఉద్యమించాలి. కావలిస్తే తుపాకీ పట్టుకు నైనా మీరు వాళ్ళ మీద పోరాటం సాగించాలి!” అలా చెప్పుకుంటూ పోతు న్నాడు.

మెగ్యా లారీ దెబ్బల నొప్పులతో పక్క మీంచి లేవలేకపోయాడు. అయినా ఎలాగో అలా లేచి వచ్చి అక్కడ కూర్చున్నాడు.

సారాతో పాటు కుండలో మిగిలిన జొన్నలు కూడా నేలపాలయినయి.

గుడ్డ పేలికలో కట్టి పెట్టిన నూకలు తీసి లక్కి పొద్దు గూకినాక గంజి కాసింది. దాన్నే అందరూ తాగారు. పొద్దుట్నుంచి తిండిలేదు. పైగా దెబ్బలు. తన్నులు. లక్కి మంచినీళ్ళు కూడా తాగలేదు అప్పటికి. దెబ్బలతో మూలు క్కుంటూ నోరెండుకు పోతుంటే మంచి నీళ్ళయినా తాగుదామంటే ఇంట్లో నీటి చుక్క లేదు. ఈ యేడు వానలేక బావుల్లో నీళ్ళు కూడా లేవు. లక్కి దూరంగా ఉన్న వాగుల ఇసుక చెలిమి తవ్వీ నీళ్ళు తెస్తున్నది. మంచి నీళ్ళకు ఇంత కరువైంది. తండకు కొంచెం దూరంగా నాగార్జున సాగర్ కాలువ ఉన్నది. అదేమో చాలాలోతు. ఆ నీళ్ళు కొంచెం తండకు ఒచ్చేట్లు చేస్తే ఎంత బాగుండు ! చెల్లెలు, తరి పొలాలు అయ్యేవి. వానలేకపోయినా వరి పండుతుండే —ఇప్పుడు తాగుదామంటే నీళ్ళు చుక్కలేదు ఇంట్లో. దాహంతో ఎక్కిల్లు రాసాగాయి. గాయాల రక్తం కడు క్కుందామంటే నీళ్ళు లేవు. ఒంటి మీద నీళ్ళు పోసుకుని చల్లబడుదామంటే నీళ్ళు లేవు. తండాలో నీళ్ళు లేవు కానీ సారా మాత్రం నీళ్ళు లెక్క పారుతున్నది. “ఆ సారా తాగే బతుకుతుండ్రా మీరంత?” అని ఒకసారి పిల్లలకు చదువు చెప్పే పంతులు వచ్చి అడిగాడు. అది జ్ఞాపకం వచ్చి మెగ్యా పెదవులపై చిరు నవ్వు మెరిసింది. వెంటనే ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు.

“సదువు సెప్తనని ఒచ్చిన గా పంతులు సక్కగ నాలుగు రోజులుండలేదు. పోరలు

ధియేటర్లు బాగుంటేనే జనం

బిట్టల వ్యాపారం నుంచి బాలీవుడ్ కు వచ్చారు రూమాసు గండ్. వాళ్ళకు ఇప్పటికీ మహారాష్ట్రలోని దేవోలి గ్రామంలో బిట్టల దుకాణం వుంది.

“మొదట్లో ‘నాయక్, రంగీలా’ చిత్రాల్లోనూ ‘నాయక్’కు సైనాస్ చేయమని నన్నడిగారు. అంతలో దాని హీరో సంజయ్ దత్ జైలుపాలవటంతో చిత్రం మూలపడింది. తరువాత ‘రంగీలా’ చిత్రం ఎంత హిట్ అయిందో మీకూ తెలుసుగా? చరిత్ర సృష్టించింది. ఆ తరువాత రామాజీ ప్రవర్తన మారిపోయింది. అప్పట్లో ‘దిల్ సే...’ చిత్రంతో బిజీగావుంటూ మణిరత్నం కూడా మరోరకంగా ప్రవర్తించారు. తరువాత నా మిత్రులొకరు నన్ను సంజయ్ లీలాభన్నానికి పరిచయం చేశారు. ‘హమ్ దిల్ దేచుకే సనమ్’ వచ్చింది. ‘రంగీలా’ నాకు కీర్తిని, ‘హమ్ దిల్...’ సంతృప్తిని కలిగించాయి. నా అభిమాననిర్మాతలు రాజీవ్ మేనన్, మన్సూర్ ఖాన్. ఒకప్పుడు మణిరత్నం గారిని అభిమానించేవాణ్ణి కాని, ఇప్పుడు కాదు!” అంటున్నారు రూమాసు. ధియేటర్లు బాగుంటేనే జనం సినిమాలు చూట్టానికి వస్తారని అంటున్న రూమాసుతో ఏకీభవించక తప్పదు. ఎందుకంటే నేడు అంతా ఇళ్లలోనే సినిమాలు చూసేస్తున్నారు మరి!

వారింట్లో పుట్టటం నా అదృష్టం!

అది ప్రముఖగా యనీమణులు లత, ఆశల చెల్లెలూ, మంగేష్కర్ల ఇంటి ఆడ పడుచూ అయిన ఉషా మంగేష్కర్ అభిప్రాయం.

“లత క్కయ్య పాటల కన్నర్క్ వుందంటే మేమంతా కూర్చుని ఏ పాటలు పాడాలో ఎంపిక చేసుకునేవాళ్ళం. స్టేజి సైజెంత, లైటింగ్ ఎలా వుంటుంది, సౌండ్ క్వాలిటీ, బట్టలు—ఇలా అన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకునేవాళ్ళం. మేమంతా కలిసి ఓ టీమ్ గా పని చేస్తాం. అక్కడ నేను పాడాల్సివస్తే “ముంగడా, జై సంతోషిమా, సుల్తానా సుల్తానా” లాంటి పాటలుండనేవుంటాయి. ఒక్కోసారి లతక్కయ్య పాటలు కూడా అవసరమైతే నేనే పాడేదాన్ని. లత, ఆశక్కయ్యల పాటలు తప్పించి నేనింతవరకూ మరెవ్వరి పాటలూ షోల్లో పాడలేదు, పాడనుకూడా. మరో జన్మంటూ వుంటే మళ్ళీ ఆ యింట్లోనే పుడతా. ఈ అదృష్టం జన్మజన్మాలవరకూ కొనసాగాలనేదే నా వాంఛ!” అంటున్నారు ఉష. నిజమే మరి!

రీమేక్ కాదు

ఇటీవల ఆంగ్ల చిత్రం 'ఫాటల్ అట్రాక్షన్'ను హిందీలోకి రీమేక్ చేస్తున్నారనీ, దర్శకుడు రామ్ గోపాల్ వర్మ అని సమాచారం. దానికి రాము ఇలా అంటు

న్నారు—“ రజత్ ముఖర్జీ డైరెక్టు చేస్తున్న చిత్రమది. ఆయన కథను నాకు చెప్పిన తీరు నాకెంతో నచ్చింది. నా అభిప్రాయంలో డైరెక్టర్ అంటే కథను స్పష్టంగా చెప్పటమే! దీంట్లో ఊర్మిళ, సుస్మితా సేన్ హీరోయిన్లు. ఫాటల్ అట్రాక్షన్ కు రీమేక్ కాదని. అయినా సినీపరిశ్రమలో ఊహగానాలు చాలా త్వరగా చెలరేగి విస్తరిస్తుంటాయి. ఆ తరువాత 'జంగిల్' అనే చిత్రాన్ని తీస్తున్నాను. ఇది ఏరప్పన్ కథ ఆధారంగా తీయబోయేది. ఆ పైన షారూఖ్ ఖాన్ తో మరోచిత్రం మార్పిలో మొదలవుతుంది. అప్పటికి 'జంగిల్' పూర్తవుతుంది. సాధారణంగా చిత్రం పూర్తయ్యాక, మొదటి కాపీ బయటికి రాగానే నేను ఆ తరువాతి చిత్రం పనిలో కూరుకుపోతాను. ఇక దేన్నీ పట్టించుకోను” అంటున్నారు రాము. అందుకే అంత హాయిగా వుండగలుగుతున్నారు!

ఎంత గెదిమినా బడికి పోరైరి. బెదిరించినా పోరైరి. గా పంతులేంజేస్తాడు. తబాదలా (బదిలీ) చేయించుకుని ఎల్లిపోయిండు. గప్పటి పంది మల్ల పంతులే రాలేదు. “ఆలోచనల్లో మునిగిన మెగ్యాకు మీటింగు అయిపోయిందన్న సంగతే తెలియలేదు. జ్వరంతో అతని ఒళ్ళు వేడెక్కుతున్నది. ముక్కు రంధ్రాల్లోంచి వేడి గాలులు వస్తున్నాయి. ఒళ్ళంతా నొప్పులు. వుండులా చూరింది. మెగ్యా మెల్లగా లేచి గుడిసెకు పోయి నేలమీద పడిపోయాడు. తమ్ముడు, భార్య, కొడుకులు — అందరూ ఎక్కడున్నారో అతనికి తెలియదు. ఇంకా సూర్యోదయం కాలేదు. బుర్రు బుర్రుమని చప్పుడు చేస్తూ పోలీసు జీపులు వచ్చాయి. టక్కటక్కమని బూట్ల చప్పుడు చేసుకుంటూ పోలీసులు దిగారు. తండాను చుట్టముట్టారు. ఒక్కొక్క గుడిసెలోకి దూరి నిద్రమత్తులో ఉన్న వాళ్ళని తుపాకులెక్కు పెట్టి బయటికి గుంజారు. తండా జనాన్ని గుడిసెల నడుమ ఉన్న ఖాళీ స్థలంలోకి తీసుకొచ్చారు.

జ్వరంతో స్పృహ లేకుండా ఉన్న మెగ్యా మెల్లగా చింతనిప్పుల్లాంటి కళ్ళు తెరిచాడు.

“గీ పోలీసులు ఎప్పటి పోలీసులైకా బక్క బక్కగా లేరు. ఒక్కొక్కలు బలిసి కండలు దేరి వున్నారు. మిలిటరీ వోళ్ళ లెక్కున్నారు. గీతు పాకులు సుత దొడ్డుగున్నాయి !” అని అనుకుంటూ ఉన్న మెగ్యా కళ్ళు మళ్ళీ మూసుకు

పోయాయి. పోలీసుల్లోంచి ఎవరో పెద్దగా అరిచారు. పోలీసు అఫీసరేమో !...
“మీ తండాకు రాత్రి తుపాకులతో కొందరు వచ్చారు. వాళ్ళు ఎవరు ? వాళ్ళ జాడలు మాకు చెప్పండి ! వాళ్ళుండే దెక్కడో మాకు చూపించండి ! మీరేం భయపడొద్దు. మిమ్మల్నేం చేయం. వాళ్ళ జాడ మాకు చేప్తే చాలు”.

ఆ గొంతు విని మెగ్యాకు గుండెల్లో భయమైంది. గుండె దడదడమని కొట్టుకుంది. జ్వరంతో మండిపోతున్న అతని ఒళ్ళు గజ గజ ఒణికింది. మళ్ళీ అదే గొంతు —

“మాట్లాడండి ! మీరు నోర్లు విప్పాలి. ఇట్లా నిశ్శబ్దంగా ఉంటే లాభం లేదు. వాళ్ళ జాడలు చెప్పండి. మిమ్మల్నేం చెయ్యం.”

మెగ్యా బలవంతంగా కనురెప్పలు కొద్దిగా విప్పి చూశాడు. తండా జనం ముఖాలు భయంతో విగుసుకుపోయాయి. పక్కనే ఉన్న మెగ్యా తమ్ముడు రాగ్యా భయంతో ఉచ్చపో

సుకున్నాడు.

అందరూ నిశ్శబ్దంగా నిలబడిపోయారు. వాళ్ళకు మాట్లాడే ఓపికా లేదు. నిన్నటి దెబ్బలతో వాళ్ళ ఒంటిమీద చర్మం చిట్టిపోయి రక్తం కారి గడ్డకట్టుకపోయింది. రాత్రి ఎవరికీ సరిగ్గా తిండిలేదు. ఇంకా ఏమైతుందో అని భయం ! నిద్రలేవు. అట్లా కునుకు పట్టిందో లేదో తెల్లవారుజామున పోలీసులు టక్కుటక్కుమని తుపాకులతో దిగారు. వాళ్ళకేం తోచడంలేదు. ఏం చెప్పాలో నోట మాట రావడంలేదు. మళ్ళీ పోలీసు ఆఫీసరు గొంతు —

“అసలు వాళ్ళింకా గుడిసెల్లో దాక్కుని వున్నారేమో ! అందుకే వీళ్ళు ఏం మాట్లాడుతలేరు. పొండి ! గుడిసెల్లో వెతకండి !”

వెంటనే ఎన్నో బూట్ల చప్పుళ్ళు టకటకమని వినిపించాయి.

సుల్క మంచాలను, గుడ్ల పేగుల మూటలను తుపాకులతో పొడిచారు. సత్తు గిన్నెలు, కంచాలు అటికలు, ముంతలు — అన్నీ గుడిసె బయటికి విసిరేశారు. అంతా సర్వనాశనం.

తండా జనమంతా కదలకుండా నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండి పోయారు. కదిలితే ఏమైతదో అని

వాళ్ళు వణికిపోతున్నారు. కా సెపటికి గుడిసెల్లోంచి పోలీసులు దడదడమని బయటకు వచ్చి ఒక వరుసలో నిలబడ్డారు. మళ్ళీ ఆఫీసరు ఆర్డరు కోసం సిద్ధంగా ఉన్నారు.

ఆఫీసరు ముఖం ఎర్రబడింది.

“లంజ కొడుకులను కొట్టందే నోర్లు విప్పరు. వాళ్ళ జాడ తెలిసి కూడా చెప్పడం లేదు ! లాఠీలతో నోర్లు విప్పుతరు !” అన్నాడు.

అతని గొంతు కర్కశంగా ఉంది.

మెగ్యా కండ్లు జ్వరంతో మూతలుపడుతున్నాయి. ఏమౌతుందోనని భయంగా ఉంది. “రెడీ ! స్టార్ట్ !” అన్న కంఠధ్వని మెగ్యా చెవుల్లో ప్రతిధ్వనించింది.

అంతే !

పోలీసులు తుపాకులతో జనం మీద పడ్డారు. ఆడా మగా — చిన్నా పెద్దా భేదం లేకుండా విరుచుకుపడ్డారు. తుపాకులతో పొడిచారు ! గుద్దారు ! కొట్టారు ! బూట్లతో ఎక్కడ దొరికితే అక్కడ తన్నారు.

బూటు కాలు బలంగా వచ్చి దణ్ణేమని మెగ్యా చాతి మీద పడింది. •

“అబ్బా !” అని అరిచాడు మెగ్యా. ఆ తర్వాత అతనికి స్పృహ లేదు.

లక్కి ఎడ్డు లీలగా వినిపించి మెగ్యాకు కొద్దిగా మెలకువ వచ్చింది.

“తను చచ్చిపోయాడా !” అనుకున్నాడు. అంతే మళ్ళీ దభీమని బూటు కాలు అతని

ముఖం మీదపడింది. పళ్ళూడి కింద పడిపోయాడు. నోట్లోంచి రక్తం ధారగా బయటికి కారింది. మొఖం నేలకు వొరిగి పోయింది. అయినా దెబ్బలు ఆగలేదు. అతని వీపు మీద తుపాకీ పోట్లు పడ్డాయి. వీపంతా రక్తపు మడుగు అయింది. నేలకు కరచుకుపోయిన మెగ్యా కండ్లు తెరుచుకున్నాయి. తమ్ముడు, భార్య కొడుకుల కోసం చూశాయి ఆ కండ్లు. అతని కనుగుడ్లు కొద్దిగా అటు ఇటు కదిలితే పోయాడు. ఇక తుపాకుల పోట్లు బూట్ల కాళ్ళ తన్నులు అతన్నేం చేయలేవు.

“స్టాప్ ! — స్టాప్ !” ఆఫీసరు గొంతు. దడదడమని బూట్ల చప్పుళ్ళతో పోలీసులు ఉరికి జీపుల్లోకి ఎక్కారు. బుర్రుబుర్రుమని జీపులు బయలుదేరాయి. వేగంగా వెళ్ళిపోయాయి. తండా జనంలో ఎంత మంది చచ్చారో ఎంత మంది బతికారో వాళ్ళు పట్టించుకోలేదు.

ముట్టడించి తమ పని అయిపోయాక కోట నుంచి శత్రు సైన్యం వెళ్ళిపోతే ఎట్లా ఉంటుందో తండా అట్లా బీభత్సంగా మారింది.